LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
Teisės akto projekto lydraštis
2026-10-19 Nr. G-10770

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Lelevelio g. 6, LT-01103 Vilnius,
tel. (0 5) 203 4696, el. p. info@enmin.lt, http://www.enmin.lrv.lt, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 302308327
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2026-10- Nr.

Kopija:
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/1854, panaudojimo 2027 metų I pusmetį“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Reglamento (ES) 2022/1854 įgyvendinimo“ (toliau – Įstatymas) 16 straipsnio 1 dalimi, kuriame nustatyta teisė Vyriausybei priimti sprendimus dėl Įstatyme nurodytų lėšų panaudojimo 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamento (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (toliau – Reglamentas) 10 straipsnio 4 dalyje išvardintoms priemonėms arba kitoms priemonėms, kurios atitinka Reglamento 10 straipsnio 1 dalyje nurodytą paskirtį ir tikslus. Taip pat, lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/1854, administravimo, šio reglamento įgyvendinimo priemonių ir jų finansavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. kovo 22 d. nutarimu Nr. 187 „Dėl Lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/1854, administravimo, šio reglamento įgyvendinimo priemonių ir jų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 17 punkte nustatyta, jog Energetikos ministerija, atsižvelgdama į surinktų lėšų kiekį parengia ir teikia Vyriausybės nutarimo projektą dėl surinktų lėšų panaudojimo Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje nurodytoms Reglamento įgyvendinimo priemonėms.

Nutarimo projekto tikslas – nustatyti 2027 m. pirmą pusmetį pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams (toliau – pažeidžiamas vartotojas) taikomą visuomeninės elektros energijos įsigijimo kainos sumažinimo dydį ir šios kainos sumažinimo finansavimo iš Reglamento įgyvendinimo metu surinktų pajamų perviršio lėšų panaudojimo tvarką, siekiant sumažinti šios pažeidžiamos asmenų grupės išlaidas elektros energijai.

Reglamento 10 straipsnyje viena iš įvardytų pajamų perviršio lėšų panaudojimo krypčių yra pažeidžiamų vartotojų apsauga. Todėl Nutarimo projektu siūloma priemonė tiesiogiai įgyvendina Reglamente nustatytą tikslą – panaudoti dėl išskirtinių rinkos aplinkybių susidariusias papildomas energetikos sektoriaus pajamas visuomenės grupių, kurios yra jautriausios energijos kainų svyravimams, apsaugai. Tokiu būdu užtikrinamas solidarumo principo įgyvendinimas energetikos sektoriuje ir tikslinis surinktų lėšų perskirstymas vartotojų apsaugai. Elektros energija yra būtinoji paslauga, kurios prieinamumas yra viena iš sąlygų užtikrinant tinkamas gyvenimo sąlygas, visuomenės sveikatą ir socialinę įtrauktį. Nutarimo projektu teikiama pažeidžiamų vartotojų paramos priemonė skirta didinti būtinųjų energetikos paslaugų įperkamumą ir mažinti gyventojų energetinį nepriteklių. Dideli elektros energijos kainų svyravimai, mažos dalies namų ūkių pajamos ir žemas būstų energinis efektyvumas lemia neproporcingą išlaidų energijai naštą. Dėl jos pažeidžiami vartotojai gali būti priversti riboti būtinąjį elektros energijos vartojimą arba

mažinti išlaidas maistui, sveikatai, švietimui ir kitiems pagrindiniams poreikiams, didėja įsiskolinimo ir elektros energijos tiekimo atjungimo rizika.

Šiuo metu UAB „Ignitis“ ir AB „Akmenės cementas“ turi galiojančias elektros energijos visuomeninio elektros energijos tiekimo (toliau – visuomeninis tiekimas) licencijas. 2025 m. lapkričio 12 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą Nr. 778 „Dėl lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą 2022/1854, panaudojimo 2026 metais“ (toliau – Nutarimas Nr. 778), kuriuo buvo nustatyta priemonė, skirta Reglamento įgyvendinimui ir pagal šį Reglamentą surinktų rinkos pajamų perviršio lėšų panaudojimui, visuomeninės elektros energijos įsigijimo pažeidžiamiems vartotojams kainos sumažinimui, nustatant kainos sumažinimo dydį – 1,8 ct/kWh be pridėtinės vertės mokesčio.

Įgyvendinant 2026 m. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. 1881 43 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo nuostatas, UAB „Ignitis“ (toliau – visuomeninis tiekėjas) aptarnaujamų pažeidžiamų vartotojų visuomeniniame tiekime skaičius išaugo nuo 123 tūkst. iki daugiau nei 280 tūkst.

Įgyvendinant Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2026 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 675 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 8.13 papunktyje nustatytą priemonę, kuria numatyta užtikrinti socialiai orientuotą visuomeninio elektros energijos tiekimo tarifą pažeidžiamiems vartotojams, taikant jiems tikslinę tarifo lengvatą ir mažinant elektros išlaidų naštą, Nutarimo projektu siūloma nustatyti, kad pažeidžiamiems vartotojams siūlomas visuomeninės elektros energijos įsigijimo kainos sumažinimas būtų taikomas nuo 2027 m. sausio 1 d. iki 2027 m. birželio 30 d. Toks priemonės taikymo laikotarpis pasirinktas, atsižvelgiant į Elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 8 dalyje nustatytą valstybės reguliuojamos elektros energijos kainos nustatymo tvarką, pagal kurią Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – VERT) visuomeninio elektros energijos tiekimo kainas ir tarifus nustato dviem šešių mėnesių laikotarpiams per metus – nuo sausio 1 d. ir nuo liepos 1 d. Atsižvelgiant į tai, pajamų perviršio lėšomis finansuojamas visuomeninės elektros energijos įsigijimo kainos sumažinimas nustatomas tam pačiam laikotarpiui, kuriam taikoma VERT nustatyta reguliuojama kainos dalis, taip užtikrinant nuoseklų ir administraciniu požiūriu aiškų priemonės taikymą.

Pagal pateiktus 2026 m. rugsėjo 10 d. VERT duomenis, VERT patikrino 64 iš 81 pajamų perviršio mokėjimo subjektų, bei patvirtino faktiškai surinktų pajamų perviršio lėšų dydį, kuris yra 14 255 679,41 Eur (keturiolika milijonų du šimtai penkiasdešimt penki tūkstančiai šeši šimtai septyniasdešimt devyni eurai keturiasdešimt vienas centas), įskaitant sukauptas palūkanas. Pagal 2026 m. liepos 17 d. Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 8 dalyje nustatytas sąlygas ir šio įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatyta tvarka, Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirto viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriaus BALTPOOL, UAB (toliau – lėšų administratorius) duomenimis, 2026 m. sausio 1 d.–rugsėjo 30 d. laikotarpiu, Nutarimo Nr. 778 pagrindu 1 648 692 Eur (vienas milijonas šeši šimtai keturiasdešimt aštuoni tūkstančiai šeši šimtai devyniasdešimt du eurai) panaudoti elektros energijos kainos sumažinimui pažeidžiamiems vartotojams[1]. Pažymėtina, kad VERT tebevykdo likusių pajamų perviršio subjektų vertinimą ir likusios surinktos pajamų perviršio sumos dalies patikrinimą ir patvirtinimą.

Reglamento 10 straipsnyje viena iš nustatytų pajamų perviršio lėšų panaudojimo krypčių – pažeidžiamų vartotojų apsauga. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projektu siūloma nustatyti, kad pažeidžiamų vartotojų visuomeninio tiekimo kainos mažinimas būtų finansuojamas iš surinktų pajamų perviršio lėšų, elektros energijos gamintojams gaminant elektros energiją iš Reglamento 7 straipsnio 1 dalyje nurodytų išteklių nuo 2022 m. gruodžio 1 d. iki 2023 m. birželio 30 d. (*Nutarimo projekto 1.2 papunktis*). Nenukrypstant nuo Reglamento 10 straipsnio 4 dalies nuostatų, Nutarimo projektu siūloma nustatyti visuomeninės elektros energijos įsigijimo pažeidžiamiems vartotojams kainos sumažinimo dydį – 2,5 ct/kWh be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – kainos

[1] 2026 m. spalio 5 d. BALTPOOL, UAB raštas Nr. SD-260369

sumažinimo dydis)[2] (*Nutarimo projekto 1.1 papunktis*). Atkreiptinas dėmesys, kad kainos sumažinimo dydį siūloma nustatyti be pridėtinės vertės mokesčio, nes VERT nustatoma visuomeninio tiekimo elektros energijos įsigijimo kaina yra be pridėtinės vertės mokesčio. Patvirtinus šį kainos sumažinimo dydį, VERT turės teisę šiuo dydžiu sumažinti visuomeninės elektros energijos kainos viršutinės ribos dedamąją – elektros energijos įsigijimo kainą pažeidžiamiems vartotojams. Taikant šį kainos sumažinimo dydį, visuomeninio tiekėjo taikoma elektros energijos įsigijimo kaina pažeidžiamiems vartotojams būtų nustatoma mažesnė nei planuojama visuomeninio tiekimo elektros energijos įsigijimo kaina kitiems vartotojams. Todėl pažymėtina, kad po kainos sumažinimo dydžio pažeidžiamiems vartotojams taikoma įsigijimo kaina būtų mažesnė, nei kitiems visuomeninio tiekėjo nustatoma įsigijimo kaina. Toks kainos sumažinimas nustatytu dydžiu, nukreiptas į visuomenininiame tiekime esančią pažeidžiamų vartotojų grupę yra pagrįstas tiek socialinės politikos, tiek finansinių srautų skaidrumo ir tvarumo aspektais. Pažymėtina, kad pažeidžiamų vartotojų finansinio stabilumo užtikrinimas prisideda ir prie energetikos sektoriaus stabilumo – mažina mokėjimų vėlavimo, skolų susidarymo ir kitų neigiamų pasekmių riziką, taip pat sudaro prielaidas užtikrinti nepertraukiamą elektros energijos tiekimą socialiai jautriausiems vartotojams.

Nutarimo projekto 1.1 papunkčiu siūloma priemonė skirta mažinti pažeidžiamų vartotojų finansinę naštą tam panaudojant surinktas pajamų perviršio lėšas, be papildomos naštos valstybės biudžetui. Šiuo metu visuomeniniame tiekime yra 282 tūkst. pažeidžiamų vartotojų, prognozuojama, kad 2027 m. šis skaičius gali pasiekti 307 tūkst., o jų bendras metinis elektros energijos suvartojimas siekti 339 GWh. Atsižvelgiant į tai, visuomeninės elektros energijos įsigijimo kainos sumažinimui lėšų poreikis 2027 m. prognozuojama sieks 8475 000 Eur (aštuoni milijonai keturi šimtai septyniasdešimt penki tūkstančiai eurų). Atsižvelgiant į sukauptų perviršio lėšų dydį bei prognozuojamą pažeidžiamų vartotojų skaičių ir jų elektros energijos suvartojimą per 6 mėnesių laikotarpį, surinkta pajamų perviršio suma yra laikytina pakankama, kad 2,5 ct/kWh be pridėtinės vertės mokesčio kainos sumažinimą šiai vartotojų grupei būtų galima taikyti 2027 m. sausio 1 d.–birželio 30 d. laikotarpiu. Planuojamas apie 4 237 500 Eur (keturių milijonų dviejų šimtų trisdešimt septynių tūkstančių penkių šimtų eurų) lėšų poreikis sudaro apie 30 procentų šiuo metu patvirtinto surinktų pajamų perviršio lėšų kiekio, todėl priemonės finansavimas nekelia rizikos tvariam lėšų panaudojimui 2027 metais. Pažymėtina, kad likusių perviršio lėšų panaudojimas 2027 m. II pusmetį bus sprendžiamas atskirai, įvertinus ir apskaičiavus šiam laikotarpiui reikalingų lėšų poreikį. Atsižvelgiant į tai, prireikus bus parengtas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas dėl likusių perviršio lėšų panaudojimo 2027 m. II pusmetį. Taip pat svarbu pažymėti, kad norint po 2027 metų tęsti Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 8.13 papunktyje nustatytą priemonę, kuria numatyta užtikrinti socialiai orientuotą visuomeninio elektros energijos tiekimo tarifą pažeidžiamiems vartotojams, taikant jiems tikslinę tarifo lengvatą ir mažinant elektros išlaidų naštą, 2028 ir 2029 metais bus reikalingos papildomos valstybės biudžeto lėšos. Prognozuojama, kad lėšų administratoriaus administruojamų pajamų perviršio lėšų šiai priemonei tęsti pakaks iki 2028 m. vidurio (ši prognozė yra sąlyginė ir gali keistis priklausomai nuo pažeidžiamų vartotojų visuomenininiame tiekime skaičiaus ir jų suvartojamo elektros energijos kiekio).

Nutarimo projekto 1.3–1.4 papunkčiuose siūloma nustatyti, kad visuomeninės elektros energijos įsigijimo pažeidžiamiems vartotojams kainos sumažinimui skirtas pajamų perviršio lėšas lėšų administratorius perveda kas mėnesį visuomeniniam tiekėjui, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, kai visuomeninis tiekėjas pateiks informaciją apie lėšų poreikį. Siūloma nustatyti, kad lėšų poreikis bus apskaičiuojamas kas mėnesį, įvertinus visuomeninio tiekėjo aptarnaujamų pažeidžiamų vartotojų faktinį praėjusio kalendorinio mėnesio elektros energijos suvartojimą. Taip pat, lėšų administratorius ir visuomeninis tiekėjas, esant poreikiui, galės sudaryti lėšų išmokėjimo

[2] Nutarimo projektu siūloma nustatyti visuomeninės elektros energijos įsigijimo pažeidžiamiems vartotojams kainos sumažinimo dydis patikslintas atsižvelgiant į 2026 m. spalio 15 d. UAB „Ignitis“ pateiktą patikslintą informaciją.

sutartį, kurioje būtų nustatyti konkretūs atsiskaitymo mechanizmai – banko rekvizitai, lėšų pervedimo tvarka, sąskaitų faktūrų, mokėjimo pavedimų ir (ar) kitos mokėjimo sąlygos.

Atkreiptinas dėmesys, kad VERT pagal kompetenciją vykdo valstybinio reguliavimo funkcijas elektros energetikos sektoriuje, užtikrindama reguliuojamosios veiklos vykdymo ir elektros energetikos įmonių priežiūrą bei kontrolę. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 16 straipsnio 8 dalimi, valstybės reguliuojamų kainų energetikos įmonės privalo kasmet teikti audituotas finansines ataskaitas ir auditoriaus išvadas VERT. Atsižvelgiant į šias nuostatas, VERT vykdydama visuomeninio tiekėjo veiklos, įskaitant pagal Reglamentą surinktų pajamų perviršio lėšų panaudojimo kontrolę, vertins visuomeninio tiekėjo sąnaudų pagrįstumą bei užtikrins, kad visuomeninio tiekėjo leidimu reguliuojama veikla būtų vykdoma laikantis teisės aktuose nustatytų sąlygų ir principų. VERT nustačius, kad lėšos visuomeninės elektros energijos įsigijimo pažeidžiamiems vartotojams kainos sumažinimui gautos nepagrįstai, visuomeninis elektros energijos tiekėjas privalės šias lėšas grąžinti lėšų administratoriui.

Pažymėtina, kad vadovaudamasi Energetikos įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi, Elektros energetikos įstatymo 57 straipsnio 2 dalimi ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, VERT turi teisę iš energetikos įmonių ar asmenų, kurių vykdoma veikla tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su energetikos veikla, bei iš valstybės institucijų gauti visą reikalingą informaciją ir dokumentus, todėl esant poreikiui, VERT turės teisę gauti būtinus dokumentus ir informaciją dėl tinkamo pajamų perviršio pajamų panaudojimo.

Nutarimo projektas prisideda prie Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. XV- 1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ 625 punkto, numatančio Vyriausybės siekį mažinti energetinio nepritekliaus Lietuvoje apimtį.

Nutarimo projektu įgyvendinama Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 8.13 papunktyje nustatyta priemonė, kuria numatyta užtikrinti socialiai orientuotą visuomeninio elektros energijos tiekimo tarifą pažeidžiamiems vartotojams, taikant jiems tikslinę tarifo lengvatą ir mažinti elektros išlaidų naštą. Nutarimo projektu siūlomas teisinis reguliavimas sudaro prielaidas įgyvendinti šią Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatą ir pasiekti joje nustatytą tikslą.

Nutarimo projektas neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Nutarimo projektui numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Priėmus Nutarimo projektą, neigiamų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių nenumatoma.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimo projekte neapibrėžiamos sąvokos ir jas įvardijantys terminai, kurie turėtų būti įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Nutarimo projektui pastabas pateikė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija. Nutarimo projektas pakoreguotas pagal šias pastabas.

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Konkurencijos taryba pastabų neturėjo. Kiti subjektai pastabų nepateikė.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Energetikos konkurencingumo grupė (grupės vadovas Karolis Švaikauskas, tel. +370 670 39 352, el. p. karolis.svaikauskas@enmin.lt, patarėja Jovita Verbylienė, tel. +370 684 53 957, el. p. jovita.verbyliene@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Nutarimo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.
3. Suinteresuotų institucijų pastabos, 9 lapai.
4. BALTPOOL, UAB 2026 m. spalio 5 d. raštas Nr. SD-260369, 2 lapai.
5. Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2026 m. rugsėjo 10 d. raštas Nr. R2- RS-5047 „Dėl informacijos pateikimo“, 2 lapai.

Energetikos ministras Lukas Savickas

J. Verbylienė, tel. +370 684 53 957, el. p. jovita.verbyliene@enmin.lt